

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
факультет – інформатики, математики та економіки
кафедра соціології

Назва навчальної дисципліни	Соціологія політики
Викладач	Ідрісов Бахтійор
Профайл викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=ahvAdEgAAAAJ
Контактний телефон	+380689823980
E-mail:	petrovskaya79@ukr.net
Сторінка на сайті	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=50 http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73
Консультації	<i>Очні консультації:</i> згідно графіку роботи кафедри соціології - обговорення питань для самопідготовки та презентацій. <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б. Хмельницького.

• **1. Коротка анотація курсу** «Соціологія політики» висвітлює теоретичні основи багатовимірності проявів політичного простору сучасного суспільства, особливостей та тенденцій його розвитку як елемента соціального світу, знайомить студентів з теорією і практикою соціологічного аналізу політичних подій і процесів, і в першу чергу – які відбуваються в даний час. Особлива увага приділена ставленню населення до тих чи інших політичних подій, особистостей і партій, аналізу громадської думки тощо.

2. Метою/завданнями викладання навчальної дисципліни є ознайомлення із механізмами взаємовпливу політики та суспільства; з інституціональними, структурними, системними та просторовими характеристиками політики; отримання знань про фактори політичної стратифікації, політичної поведінки та політичної участю

Основні завдання: аналізувати синхронічний стан політики, визначати типи влади, панування, легітимності, вимірювати ступінь впливу конкретних політичних акторів на соціально-політичні процеси, порівнювати значення та ступінь впливу різних факторів на взаємодію політики та суспільства, аналізувати політичні програми та методи впливу на соціально-політичну свідомість із соціологічних позицій, робити експертний аналіз та прогнозувати політичні події та процеси.

3. Формат курсу: Очний (offline) у вигляді лекційних, практичних занять та самостійної роботи.

Змішаний (blended) через систему Центру освітніх дистанційних технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького.

4. Результати навчання:

РН 6 Здатність аналізувати ситуації, що формуються у політичній сфері життя сучасного суспільства.

РН 38. Здійснювати виокремлення інформації, розповсюдження якої може нанести шкоду стабільному режиму функціонування політичних інститутів

ЗК 21. Здатність діяти соціально відповідально.

ЗК 29. мати цілісне уявлення про політичні передумови формування інформаційного суспільства;

ФК 3. Розуміння соціальної обумовленості особистості та життєвого шляху індивіда, а також ролі індивіда в життєдіяльності соціальних організацій, спільнот і суспільств.

ФК 4. Розуміння соціальних процесів, трендів, можливостей і викликів соціальних змін в Україні та світі.

5. Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	40
семінарські заняття	40
самостійна робота	70

6. Ознаки навчальної дисципліни:

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний\ вибірковий
2019	4	054 Соціологія	2	Вибірковий

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Технічне та мультимедійне обладнання, підручники, посібники, довідники, методичні рекомендації до курсу.
Забезпечення доступу здобувачів вищої освіти до Інтернет-ресурсів.

9. Політика курсу

Політика академічної поведінки та етики:

Відвідування лекційних занять і опрацювання їх матеріалів;

Виконання завдань практичних занять і питань самостійної роботи;

Виконання контрольних-модульних завдань

10. Схема навчальної дисципліни

Тиждень год.	Тема заняття	Форма заняття	Література Ресурси в інтернеті	Завдання	Термін виконання
1 тиждень. 8 годин	Блок 1. Вступ до соціології політики Тема. Соціологія політики в системі наук. 1. Соціологія політики як наукова дисципліна. Предмет, методологія, проблемне поле та методи соціології політики. 2. Статус соціології політики в системі соціологічних наук. 3. Соціологія політики та спеціальні соціологічні дисципліни.	Лекція (2 год)	1,2, 3,5-7,16	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-1	Перший періодичний контроль
	Тема. Соціологія політики: предметна галузь та місце в системі гуманітарного знання. 1. Соціологія політики: предметна галузь та місце в системі гуманітарного знання. 2. Співвідношення «соціального» та «політичного» в соціологічному знанні. 3. Джерелознавча база та категоріальний апарат сучасної соціології політики.	Семінарське заняття (2 год) Самостійна робота (4 год)	1,2, 3,5-7,16	Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати питання: http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3	

2 тиждень 8 годин	<p>Тема. Політика як соціальне явище.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Прикладні соціологічні дослідження в політиці та їх значення для прийняття політичних рішень. 2. Вивчення громадської думки з питань внутрішньої та зовнішньої політики. 3. Поняття стратифікації та основні підходи до її вивчення. Соціальна та політична стратифікація. 	<p>Лекція (2 год)</p>	<p>1,2-4,11</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-1</p>	<p>Перший періодичний контроль</p>
	<p>Тема. Політична влада.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ставлення до влади та її легітимність. 2. Методи оцінки ефективності політичних кампаній. 3. Проблема підготовки кадрового резерву політичних лідерів всіх рівнів 	<p>Семінарське заняття (2 год)</p> <p>Самостійна робота (4 год)</p>	<p>1,2-4,11</p>	<p>Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати питання: http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3</p>	
3 тиждень 8 годин	<p>Тема. Політична система суспільства.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політика та влада як об'єкт соціології к.ХІХ – п.ХХ століття. 2. Основні школи та напрямки 	<p>Лекція (2 год)</p>	<p>1,2,3,9, 14,16,19</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-1</p>	<p>Перший періодичний контроль</p>

	політичної соціології.			ew.php?id=73#section-1	
	<p>Тема. Політична соціологія Т. Парсонса і Д. Істона.</p> <p>1. Т. Парсонс та його загальна теорія соціальних систем.</p> <p>2. Теорія політичних систем Д. Істона. Модель політичної системи за Г. Алмондом.</p>	<p>Семінарське заняття (2 год)</p> <p>Самостійна робота (4 год)</p>	1,2,3,9, 14,16,19	<p>Підготовка до семінарського заняття</p> <p>http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=73#section-2</p> <p>Самостійно опрацювати питання:</p> <p>http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3</p>	
4 тиждень 8 годин	<p>Тема. Політична соціологія Е. Дюркгейма та П. Сорокіна</p> <p>1. Основні принципи та поняття політичної соціології Е. Дюркгейма.</p> <p>2. Основні принципи політичної соціології П. Сорокіна.</p>	Лекція (2 год)	1,2,3, 4,11-13	<p>Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=73#section-1</p>	Перший періодичний контроль
	<p>Тема. Основні чинники формування і складові елементи політичної свідомості.</p> <p>1. Ставлення до влади та її легітимність.</p>	<p>Семінарське заняття (2 год)</p> <p>Самостійна робота (4 год)</p>	1,2,3, 4,11-13	<p>Підготовка до семінарського заняття</p> <p>http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=73#section-1</p>	Перший періодичний контроль

	<p>2. Методи оцінки ефективності політичних кампаній.</p> <p>3. Проблема підготовки кадрового резерву політичних лідерів всіх рівнів.</p> <p>4. Поняття громадська думка. Необхідні умови та передумови для формування та вивчення громадської думки.</p> <p>5. Соціологічні методи вивчення виборчого процесу та електоральної поведінки.</p>			<p>ew.php?id=73#section-2</p> <p>Самостійно опрацювати питання:</p> <p>http://www.dfn.md/ew.php?id=2647#section-3</p>	
<p>5 тиждень 8 годин</p>	<p>Блок 2. Соціологія політики та сучасна політична практика.</p> <p>Тема. Класичні соціологічні теорії політики кінця XIX-початку .XX століття.</p> <p>1. Основні фактори, що впливають на громадську думку з питань внутрішньої та зовнішньої політики. Роль ЗМІ у формуванні суспільної свідомості з політичних питань.</p> <p>2. Рейтинги довіри та електоральні рейтинги. Динаміка рейтингів у процесі передвиборчої кампанії.</p> <p>3. Об'єктивні та суб'єктивні критерії приналежності до середнього класу.</p>	<p>Лекція (2 год)</p>	<p>1,2, 3,4, 5-7</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>http://www.dfn.md/ew.php?id=73#section-1</p>	<p>Перший періодичний контроль</p>

	<p>Тема. -функціональний підхід до аналізу політики і політичної діяльності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класова теорія політики і держави К. Маркса. 2. М. Вебер про владу і форми політичного володарювання. 3. В. Парето про правлячі еліти та стабільність політичних систем. 4. «Залізний закон олігархії» Р. Міхельса. 	<p>Семінарське заняття (2 год)</p> <p>Самостійна робота (4 год)</p>	1,2, 3,4, 5-7	<p>Підготовка до семінарського заняття</p> <p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-2</p> <p>Самостійно опрацювати питання:</p> <p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3</p>	
6 тиждень 8 годин	<p>Тема. Основні теорії на напрямки сучасної соціології політики.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні наукові проблемні пошуки сучасної соціології політики. 2. Системний та структурно-функціональний аналіз політики. Інституціоналізм та неоінституціоналізм в політиці. 3. Проблеми держави, політики, влади та політичної участі в структуралізмі та пост структуралізмі. 4. Особливості та характерні риси політичної соціології П.Бурд'є. 	Лекція (2 год)	1,2,3,4,11,14-17	<p>Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-1</p>	Перший періодичний контроль

	<p>Тема. Принципи регулювання конфліктів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи регулювання конфліктів за Р. Дарендорфом. 2. Політична соціологія С. Липсета, А. Турена. 3. Проблеми політичної соціології в концепціях Н. Пуланзаса, М. Фуко, Д. Кола. 	<p>Семінарське заняття (2 год)</p> <p>Самостійна робота (4 год)</p>	1,2,3,4,11,14-17	<p>Підготовка до семінарського заняття</p> <p>http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=73#section-2</p> <p>Самостійно опрацювати питання:</p> <p>http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3</p>	
7 тиждень 8 годин	<p>Тема. Політична соціологія в Україні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні етапи розвитку української соціально-політичної думки, її особливості та характерні риси. 2. Політичні концепції українських мислителів ХХ століття. 	Лекція (2 год)	1, 2,3,5,8,11, 19	<p>Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=73#section-1</p>	Перший періодичний контроль
	<p>Тема. Особливості політичної думки в Україні в ХІХ та початку ХХ ст. Сучасна політична думка в Україні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теорія національного самовизначення М. Грушевського. 2. Державницька ідея В. Винниченка. 	<p>Семінарське заняття (2 год)</p> <p>Самостійна робота (4 год)</p>	1, 2,3,5,8,11, 19	<p>Підготовка до семінарського заняття</p> <p>http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=73#section-2</p> <p>Самостійно</p>	

	3. Націоналізм Д. Донцова. 4. Монархічно-гетьманська концепція В. Липинського.			опрацювати питання: http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3	
8 тиждень 8 годин	Тема. Політика як практична діяльність. 1. Основні особливості формування громадської думки щодо питань міжнародної політики та міжнародних відносин. Ключова роль ЗМІ та її причини. 2. «Цивілізаційна» модель міжнародних відносин та сучасні конфлікти.	Лекція (2 год)	1-3,9,12,16	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-1	Перший періодичний контроль
	Тема. Взаємозв'язок теоретичної та прикладної соціології у процедурі політичного дослідження. 1. Механізми формування громадської думки з питань внутрішньої та зовнішньої політики. 2. Маніпулювання суспільною свідомістю. 3. Способи аналізу даних масових опитувань. 4. Аналіз політичних цінностей та уподобань різних груп виборців. Основні підходи до прогнозування	Семінарське заняття (2 год) Самостійна робота (4 год)	1-3,9,12,16	Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати питання: http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3	

	результатів виборів.				
9 тиждень 8 годин	Тема. Політична соціалізація та соціальна стратифікація 1. Проблеми формування українського середнього класу як соціального і політичного суб'єкта. 2. Об'єктивні і суб'єктивні критерії приналежності до середнього класу. 3. Особливості політичної стратифікації сучасного українського суспільства.	Лекція (2 год)	1,2,3,4,5-8,12,17	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-1	Перший періодичний контроль
	Тема. Сутність процесів ре- і десоціалізації. Етапи політичної соціалізації. 1. Соціалізація особистості: політичний аспект. 2. Людина як об'єкт і суб'єкт політики. 3. Особливості політичної соціалізації в сучасному українському суспільстві. 4. Політична діяльність і соціалізація особистості.	Семінарське заняття (2 год) Самостійна робота (4 год)	1,2,3,4,5-8,12,17	Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати питання: http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3	Перший періодичний контроль
10 тиждень 8 годин	Тема. Політичні конфлікти та кризи.	Лекція (2 год)	1,2,3,5,8,16,17	Опрацювання лекційного	Другий періодичний

	<p>1. Політична свідомість сучасного українського суспільства.</p> <p>2. Психологія натовпу та раціональна політична поведінка.</p> <p>3. Основні ідеологічні теорії сучасності.</p>			<p>матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-1</p>	й контроль
	<p>Тема. Теорії причин революції</p> <p>1. Соціологія революції П. Сорокіна.</p> <p>2. Економіко-соціальні, політичні та культурні фактори революції.</p> <p>3. Причини та фактори «кольорових революцій»</p>	<p>Семінарське заняття (2 год)</p> <p>Самостійна робота (4 год)</p>	1,2,3,5,8,16,17	<p>Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-2</p> <p>Самостійно опрацювати питання: http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3</p>	
11 тиждень 7 годин	<p>Тема. Політичні комунікації.</p> <p>1. Масові комунікації та їх роль у політиці.</p> <p>2. Законодавство України про пакет законів про ЗМІ.</p> <p>3. Характеристика основних способів поширення інформації.</p>	Лекція (2 год)	1,2,3,4,9,10	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-1</p>	Другий періодичний контроль

	<p>Тема. Сутність та особливості політичного маніпулювання в Україні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Засоби масової інформації та суспільна мораль. 2. Особливості політичного впливу ЗМІ в Україні. 3. Інформаційна безпека України. 4. Соціалізаційна функція ЗМІ. Фрагментарність подачі інформації засобами телебачення 	<p>Семінарське заняття (2 год)</p> <p>Самостійна робота (3 год)</p>	1,2,3,4,9,10	<p>Підготовка до семінарського заняття</p> <p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-2</p> <p>Самостійно опрацювати питання:</p> <p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3</p>	
12 тиждень 7 годин	<p>Світовий політичний процес.</p> <p>Тема . Політичне прогнозування.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи в політичному прогнозуванні. 2. Принципи політичного прогнозування. 	Лекція (2 год)	1,2,3,4-6,9,16	<p>Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-1</p>	Другий періодичний контроль
	<p>Тема. Об'єктивні основи та умови політичного прогнозування.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз особливостей внутрішньополітичного і зовнішньополітичного прогнозування. 2. Перспективи передбачуваного розвитку національних держав. 	<p>Семінарське заняття (2 год)</p> <p>Самостійна робота (3 год)</p>	1,2,3,4-6,9,16	<p>Підготовка до семінарського заняття</p> <p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-2</p> <p>Самостійно</p>	

				опрацювати питання: http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3	
13 тиждень. 7 годин	Тема. Громадське-політичні об'єднання. 1. Історична ретроспектива поняття «політична партія». 2. Функції політичних партій.	Лекція (2 год)	1,2,3,4,7-9	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=73#section-1	Другий періодичний контроль
	Тема. Громадське-політичні об'єднання в Україні. 1. Класифікація сучасних політичних партій в Україні. 2. Проблеми і тенденції становлення багатопартійності в Україні. 3. Перші політичні партії в Україні початку 20 століття. 4. Характерні риси партійної системи в сучасній Україні.	Семінарське заняття (2 год) Самостійна робота (3 год)	1,2,3,4,7-9	Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати питання: http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3 Розкрийте зміст понять «вибори»,	

				«політичні вибори», «виборча кампанія». Здійснить класифікацію політичних виборів залежно від предмета обрання та з огляду на причини їх проведення. З'ясуйте зміст понять «виборче право», «активне виборче право» і «пасивне виборче право».	
14 тиждень 7 годин	Тема. Вибори та виборчі системи. 1. Поняття і принципи виборчого права. 2. Прямі та непрямі політичні вибори: порівняльна характеристика. 3. Поняття виборчої системи.	Лекція (2 год)	2,9,16,19,20	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/vi-ew.php?id=73#section-1	Другий періодичний контроль
	Тема. Вибори та виборчі системи та їх особливості. Поняття виборчої системи. 1. Порівняльна характеристика основних виборчих систем.	Семінарське заняття (2 год) Самостійна	2,9,16,19,20	Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/vi	

	2. Політичні вибори і проблема суспільної стабільності.	робота (3 год)		ew.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати питання згідно з планом: http://www.dfn.md/ew.php?id=2647#section-3	
15 тиждень 7 годин	Тема. Політичні еліти і політичне лідерство. 1. Класифікація політичних еліт у сучасному українському суспільстві. 2. Класичні теорії еліт. 3. Сучасні концепції еліти.	Лекція (2 год)	1,2,4,6-10,19	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.md/ew.php?id=73#section-1	Другий періодичний контроль
	Тема. Політичні еліти і політичне лідерство в Україні. 1. Становлення та розвиток сучасної політичної еліти України. 2. Політичні рішення та лідерство. 3. Проблеми лідерства в сучасній Україні.	Семінарське заняття (2 год) Самостійна робота (3 год)	1,2,4,6-10,19	Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.md/ew.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати питання згідно з планом: http://www.dfn.md/ew.php?id=73#section-2	

				ew.php?id=2647#section-3	
16 тиждень 7 годин	<p>Тема. Світова політика та геополітика.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політичний ідеалізм та історичні приклади його практичного втілення. 2. Три великі дискусії в науці про міжнародні відносини. 3. Велика держава та її історичні типи. 	Лекція (2 год)	4,6,9,16-20	<p>Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>http://www.dfn.md/ew.php?id=73#section-1</p>	Другий періодичний контроль
	<p>Тема. Характерні риси та основні аспекти глобальних проблем сучасності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Концепція світопорядку Римського клубу. 2. Сучасний міжнародний порядок: етапи становлення, виміри, підходи, моделі. 3. Євразійська геостратегія Бжезинського. 4. Геополітичні пріоритети України. 	<p>Семінарське заняття (2 год)</p> <p>Самостійна робота (3 год)</p>	4,6,9,16-20	<p>Підготовка до семінарського заняття</p> <p>http://www.dfn.md/ew.php?id=73#section-2</p> <p>Самостійно опрацювати питання згідно з планом:</p> <p>http://www.dfn.md/ew.php?id=2647#section-3</p>	
17 тиждень . 7 годин	<p>Тема. Сучасні глобалізаційні процеси в політиці.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Велика держава та її історичні 	Лекція (2 год)	3,4,6,9,19,20	Опрацювання лекційного матеріалу	Другий періодичний

	<p>типи. 2. Держава як суб'єкт міжнародних відносин (П. Кеннеді, М. Вейорка, Р. Арон).</p>			http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=73#section-1	контроль
	<p>Тема. Геополітичні пріоритети України. 1. Україна в сучасних американських геополітичних концепціях. 2. Структура геополітичних інтересів України</p>	<p>Семінарське заняття (2 год) Самостійна робота (3 год)</p>	3,4,6,9,19,20	<p>Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати питання згідно з планом: http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3</p>	
18 тиждень 7 годин	<p>Тема. Концепції політичного реалізму. Теорія Г. Моргентау.</p>	Лекція (2 год)	1,3,12,16,19,20	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=73#section-1</p>	Другий періодичний контроль
	<p>Тема. Політичний реалізм В. Вільсона</p>	<p>Семінарське заняття (2 год) Самостійна</p>	1,3,12,16,19,20	<p>Підготовка до семінарського заняття</p>	

		робота (3 год)		http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати питання згідно з планом: http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3	
19 тиждень 7 годин	Тема. Світова геополітика. «Велика шахівниця» і «чорна дірка» (З. Бжезинський) «Зіткнення цивілізацій» і «роздерті країни» (С. Хантінгтон). 3. Геополітичний статус України: пріоритети і завдання української геополітичної доктрини, зумовлені цим статусом.	Лекція (2 год)	1,3,12,16,19,20	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=73#section-1	Другий періодичний контроль
	Тема. Геополітичний статус України: пріоритети і завдання української геополітичної доктрини, зумовлені цим статусом.	Семінарське заняття (2 год) Самостійна робота (3 год)	1,3,12,16,19,20	Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати	

				питання згідно з планом: http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3	
20 тиждень 7 годин	Тема. Значення наукового політичного прогнозування в умовах реформування українського суспільства.	Лекція (2 год)		Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=73#section-1	
	Тема. Проблема типологізації політичних партій. Можливі класифікації громадсько-політичних рухів (Е.Гідденс та Г. Блумер).	Семінарське заняття (2 год) Самостійна робота (3 год)		Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати питання згідно з планом: http://www.dfn.md/ru.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3	Перший періодичний контроль

11. Система оцінювання та вимоги

Методи контролю результатів навчання поточний контроль здійснюється у формі усних відповідей на семінарських заняттях; письмового експрес-контролю; тестових завдань; виконання творчих завдань; розв'язування ситуаційних задач; виконання індивідуальної семестрової роботи. Підсумковий контроль – у формі іспиту.

Система оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на ОП Соціологія базується на «Положенні про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» (протокол від 20.09.2019 р. № 3) і «Положенні про бально-накопичувальну систему оцінювання навчальних досягнень» (від 28.11.2017 р., протокол №7), що затверджені Вченою радою МДПУ імені Богдана Хмельницького.

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (усні відповіді, тестові завдання, перевірка практичних завдань, самостійної роботи), періодичним контролем по тестах або контрольних робіт за матеріалами двох блоків. За результатами суми балів поточного оцінювання та двох періодичних контрольних робіт (ПКР) виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролі (ПКР), результати яких є складовою результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).

Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.

Критерії оцінювання форма контролю – екзамен.

Підсумковим контролем є екзамен (проводиться відповідно розкладу), на його складання надається 100 балів за відповіді на теоретичні питання (3 питання по 30 балів) і відповідей на тестові завдання (або задач, завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ZP = (ПО + E) / 2$

Критерії оцінювання форма контролю – залік.

Підсумковим контролем є залік, який виставляється за результатами суми балів поточного оцінювання та двох періодичних контрольних робіт (ПКР), коли студент набрав не менше 60 балів, за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

Критерії оцінювання знань і вмінь студентів

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Усна відповідь на практичному занятті	1-2 бали – за відповідь з принциповими помилками, що свідчать про нерозуміння студентом сутності питання, 3 бали – за відповідь з помітними помилками, вадами засвоєння, але такими, що не перешкоджають подальшому навчанню, 4 - за відповідь із незначними помилками, 5 – за повну відповідь, логічно виважену, правильну за змістом
Індивідуальне опитування, доповіді, презентації	1-2 бали – за доповідь, що не розкриває змісту теми і містить суттєві помилки, 3 бали – за доповідь, що частково розкриває зміст теми з помітними помилками, але такими, що не перешкоджають усвідомленню суті питання, 4-5 балів – за достатньо повне розкриття змісту теми.
Компетентнісно-орієнтовані завдання	1-2 бали – за виконання завдань із суттєвими помилками, 3 бали – за виконання завдань з помітними помилками, але такими, що не перешкоджають усвідомленню суті питання 4 бали – за достатньо повне виконання завдань із незначними помилками, 5 балів – за повне виконання завдань без помилок

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою, що використовується в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	Оцінка за національною шкалою	
A	90-100	відмінно	Студент виявляє всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, здатний використовувати набуті знання та вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища й факти. Мова логічно обґрунтована і граматично правильна
B	82-89	добре	Студент виявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, аналізувати явища

C	74-81		й факти, робити самостійні узагальнення та висновки, правильно виконує навчальні завдання, виправляє допущені помилки, кількість яких незначна. Відповіді досить повні, логічні, з елементами самостійності, але містять деякі неточності
D	64-73	задовільно	Студент виявляє наявність знань лише основного матеріалу, відповідає по суті питання і в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь не повна, нечітка, містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу, відчуває труднощі, застосовуючи знання при рішенні практичних задач
E	60-63		
FX	0-59	незадовільно можливістю повторного складання	3 Студент не знає значної частини матеріалу курсу, допускає суттєві помилки при висвітленні основних питань, при формулюванні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, не може провести

			зв'язок між теоретичним матеріалом і сучасною дійсністю, не може правильно вирішити конкретну задачу, зорієнтуватись в конкретній ситуації, робить велику кількість помилок в усній відповіді.
--	--	--	--

12. Рекомендована література/ Інформаційні ресурси в інтернеті.

Основна

1. Гончарук-Чолач Т. В., Джугла Н.В. Політична соціологія: навчальний посібник / За ред. Гончарук-Чолач Т.В. – Тернопіль: Видавничополіграфічний центр «Економічна думка ТНЕУ», 2018.-250 с.
2. Політична соціологія [Текст] : курс лекцій: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. П. Барматова. - К. : [б.в.], 2003. - 252 с.
3. Політична соціологія [Текст] : метод. рек. / уклад. Н. В. Стрельчук ; Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : Рута, 2003. - 35 с.
4. Соціологія політики [Текст]: хрестоматія : у 2-х т. / [Європ. ун-т], Центр практ. філософії, Центр соц. і політ. дослідж. та технологій "Соціополіс". - К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2010
5. Соціологія політики [Текст] : підручник : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. : у 2 ч. / [за ред. В. А. Полторака, О. В. Петрова, А. В. Толстоухова] ; [Європ. ун-т], Центр практ. філос., Центр соціол. і політ. дослідж. та технологій "Соціополіс". - К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2011 .
6. Основи політичної соціології : навчальний посібник для студентів соціогуманітарних спеціальностей / М. А. Безносов, Т. М. Дублікаш, А. Д. Литовченко та ін. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 252 с.
7. Арон Р. Поколение на стыке веков: Дюркгейм, Парето, Вебер // Полис, 1993, № 2.Бурдьє П. Социология политики. М., 1993.
8. Бурдьє П. Начала. М., 1994.
9. Вятр Е. Социология политических отношений. – М., 1977.
10. Пічо В.М., Стеблич Б.А. Соціологія політики. – Львів, 1994.
11. Дарендорф Р. Современный социальный конфликт: очерк политики свободы. М., 2002.
12. Дюркгейм Э. О разделении общественного труда. Метод социологии. М., 1991.
13. Дэвис К. Функционалистское обоснование стратификации // Человек и общество. Хрестоматия. – К.,1999. – С.107-117.
14. Кон М., Омелько В., Заборовський В. Соціальна структура і особливості за умов радикальних соціальних змін: порівняльний аналіз Польщі та України //Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 1998. – №1-2.
15. Липсет С. Политическая социология // Американская социология. М., 1972.
16. Ноэль-Нойман Э. Общественное мнение. Открытие спирали молчания. М., 1996.

Додаткова

17. Парсонс Т. Система современного общества. М., 1997.
18. Сорокин П. Человек. Цивилизация. Общество. М., 1992.

19. Сорокин П. Социальная стратификация и мобильность // Человек. Цивилизация. Общество. – М.,1992. –С.295-424.
20. Стоун Дебора. Парадокс політики. Мистецтво ухвалення політичних рішень. – К., 2000.
21. Фуко М. Рождение клиники. М., 1998.
22. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций? // Полис, 1994, № 1.
23. Хантингтон С. Третья волна. Демократизация в конце XX века. М. 2003.
24. Шварценберг Р. Политическая социология. М., 1992.
25. Lipset S.M. Political Man: The Social Basis of Politics. Garden City (N.Y.), 1960.
26. Dahrendorf R. Essays in the Theory of Society. L., 1968.

Інформаційні ресурси в інтернеті.

27. ispp.org.ua – офіційний сайт Інституту соціальної та політичної психології АПН України
28. <http://socionet.ru/> - Соціонет – інформаційний простір з суспільних наук
29. <http://www.ras.ru/russian/RAS/ofcpp.html> – відділення філософії, соціології, психології і права РАН.
30. <http://www.socium.info/library.html> – бібліотека соціологічної літератури
31. <http://www.studfiles.ru/all-vuz/879/folder:2208/> - бібліотека соціологічної літератури
32. www.uceps.com.ua/ukr/all/sociology (Архів соціологічних даних Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова, м.Київ).
33. www.ukrstat.gov.ua (Статистичні матеріали Держкомстату України)
34. www.sociology.kharkov.ua (Домашня сторінка харківських соціологів)